

BISKUPSKA SINODA

Sinoda 2021. – 2023. godine Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje

Prijedlozi o pripremi sažetka za biskupije i biskupske konferencije

Pripremni dokument započinje riječima da je »Božja Crkva sazvana na Sinodu« (br. 1). Nakon što je Sinoda otvorena u listopadu 2021. godine u Rimu, otvorena je i diljem svijeta; u Sinodi smo. Sažeci koje priprema svaka biskupija/eparhija i biskupska konferencija/skupština Crkava *sui iuris* sinodski su dokumenti. Stoga se od svake biskupije i biskupske konferencije/skupštine Crkava *sui iuris* traži da pažljivo pripremi završni prikaz u obliku sažetka.

Ovaj dokument, želeći odgovoriti na brojne upite o smjernicama u pripremi sažetka koji će biti dan na uvid Generalnom tajništvu Biskupske sinode, naglašuje i razlaže ono što je već sadržano u *Pripremnom dokumentu* (br. 31-32) i u *Vademecumu* (Dodatak D). Dokument je prvenstveno namijenjen biskupskim konferencijama/skupštinama Crkava *sui iuris* za izradu njihovih sažetaka, a može biti od pomoći i voditeljima sinodskoga procesa unutar svake mjesne Crkve, na razini pojedinih biskupija/eparhija¹, župa, mjesnih zajednica, udruga i pokreta, te drugih interesnih zajednica. Svaka zajednica pozvana je kreativno ga prilagoditi vlastitom kontekstu.

1. Cilj sažetka

Što se tiče sažetka, *Pripremni dokument* naglašuje:

Sažetak koji će svaka partikularna Crkva izraditi na kraju ovog rada na slušanju i razlučivanju, predstavljat će njezin doprinos putu sveopće Crkve. Kako bi susljedne etape toga hoda tekle lakše i bile održivije, važno je umjeti sažeti plodove molitve i razmišljanja na najviše deset stranica. Ako je potrebno da ih se bolje kontekstualizira i objasni, mogu se priložiti drugi popratni ili dopunski tekstovi (br. 32).

Cilj sažetka nije prikazati kronologiju etapa sinodskog procesa, kao ni sastavljanje izvješća koje neselektivno navodi sve točke o kojima se razgovaralo tijekom rada. Umjesto toga, kao vrhunac zajedničkoga duhovnog razlučivanja, cilj je sažetka prikupljanje i prikaz plodova sinodskog procesa tako da on bude razumljiv čak i onima koji u njemu nisu sudjelovali, te da pokaže kako je poziv Duha Svetoga Crkvi shvaćen u kontekstu specifične mjesne stvarnosti.

¹ Razvidno je da su u ove denominacije uključena i sva druga crkvena područja izjednačena s biskupijama/eparhijama.

2. Struktura

Ovo može biti struktura za sažetak koji će biti napisan na najviše deset stranica.

2.1. Uvod: ponovno čitanje sinodskog iskustva (1-2 stranice)

Navesti glavne etape i prijelomne točke, a posebice duhovnu dimenziju prijedrenog puta (poteškoće, iznenađenja i sl.).

2.2. Tekst sažetka: prikaz prikupljenih priloga (6-7 stranica)

Ovaj dio sažetka naglašuje odgovor na temeljno pitanje sinodskoga procesa (usp. *Pripremni dokument*, br. 26), uzimajući u obzir tematska pitanja (usp. *Ibid.*, br. 30, i *Vademecum*, br. 5.3) te glavne plodove razlučivanja provedenog tijekom sinodskoga procesa.

2.3. Zaključci: sljedeći koraci (1-2 stranice)

Zaključak bi mogao naznačiti one korake koje treba poduzeti kao odgovor na ono što je prepoznato kao poziv (ili pozivi) Duha Svetoga, posebno naglašavajući one točke za koje se smatra da su važne za daljnje razlučivanje Crkve.

2.4. Prilozi

Ovdje može biti korisno dodati pregled konteksta specifične mjesne stvarnosti s važnim činjenicama i statističkim podacima, kao svojevrsnim temeljem na kojem se može razvijati sadržaj sažetka. Također, ovdje se mogu uključiti i svjedočanstva, navodi ili izlaganja sudionika koji čuvaju vlastitost njihova načina izražavanja i tako omogućuju bolje razumijevanje iskustva na duhovnoj i emocionalnoj razini. U svakom slučaju, prilozi, koji nisu obvezni, donose samo dodatne informacije. Osim što bi sažetak trebao sadržavati sve bitne podatke o prijedrenom procesu i njegovim plodovima, trebao bi sadržavati i podatke o doprinosu svake pojedine Crkve na sinodskom putu sveopće Crkve.

3. Priprema

Neke od ovih točke mogu biti korisne u pripremi izrade sažetka.

3.1. Prikupljanje materijala

Potrebno je jasno ustvrditi kako će i u kojem vremenskom okviru prilozi biti predstavljeni, organizirani i pohranjeni, a isto tako potrebno je i predvidjeti na koji način će se upravljati velikom količinom dokumenata. Kvantitativni (npr. upitnici) ili kvalitativni (npr. intervjui, usredotočene skupine, itd.) ili prilozi stručnjaka mogu biti od pomoći u dopunjavaju doprinosa sinodskih skupina kao sadržaj razlučivanja.

3.2. Izbor radne skupine za pisanje sažetka

Iz sinodske perspektive, važno je da se izrada sažetka povjeri skupini u koju bi bilo prikladno uključiti sinodski tim. Ostali članovi radne skupine mogu se birati temeljem različitih uvjeta (dob, spol, poziv), zemljopisnog ili kulturnog podrijetla, iskustva i/ili kompetencija na različitim područjima (teološke znanosti, humanističke i društvene znanosti, uređivanje tekstova, itd.), s posebnim naglaskom na prisutnost onih koji su sposobni čuti i razumjeti glas manjina, siromašnih i isključenih. Također,

bit će važno imati i jednu manju skupinu (dvije do tri osobe) koja je stručna u pisanju tekstova i kojoj se može povjeriti pisanje sažetka.

3.3. *Metoda rada*

Nakon što se oformi radna skupina, potrebno je jasno odrediti tko će nadzirati njezin rad i kako će se donositi odluke ako bude razilaženja. Ako je skupina velika, onda bi moglo biti korisno osigurati malu *ad hoc* komisiju za rješavanje sporova. Nadalje, potrebno je izabrati metodu kojom će skupina obaviti svoj zadatak, naznačujući učinjene korake do konačnog teksta i očekivano vrijeme za njegovu dostavu. Neki informatički alati (primjerice program za označavanje ključnih riječi ili programi za razvrstavanje riječi) mogu pomoći u analizi prikupljenih materijala. Međutim, oni ne mogu zamijeniti ponovno čitanje i sažetak u svjetlu vjere koja mora biti u temelju razrade konačnoga teksta.

Biskupi su odgovorni za sinodski proces na različitim razinama (biskupijskoj, nacionalnoj itd.). Stoga, čak i uz prijeko potrebnu uključenost skupine za izradu sažetka, biskupi imaju odgovornost da usmjeravaju prikaz određujući način rada, rasprave i odobravanja teksta.

4. **Proces izrade**

Temeljem metodologije koja se primjenjuje za skupštine biskupskih sinoda i drugih sinodskih procesa, ovdje se predlažu određeni koraci s preporukom da se prilagode mjesnim kulturama i kontekstima.

4.1. *Čitanje prikupljenih materijala*

Čitanje prikupljenih materijala trebalo bi se odvijati u ozračju molitve i razlučivanja, imajući na umu kontekst i kulturu iz koje ti materijali potječu. Polazeći od osobnog iskustva i stručnosti, oni koji sudjeluju u ovoj etapi neka pokušaju u materijalima koje čitaju pronaći:

- Koji se zanimljivi, inovativni i prosvjetljujući elementi pojavljuju u odnosu na temeljno pitanje sinodskoga procesa?
- Na koje se prepreke, poteškoće ili nedoumice ukazuje? Koji su uzroci naznačeni?

Tijekom rada treba obratiti pozornost na:

- zajedničke težnje koje su predmet određenoga konsenzusa (koji ne mora nužno biti jednoglasan);
- neusklađena stajališta i »neusklađene« ili marginalne glasove, koji ističu razlike unutar Božjeg naroda; bitno je da ih se ne izgubi iz vida jer bi ih proces razlučivanja mogao prepoznati kao proročke glasove koji ukazuju na ono što Duh traži od Crkve.

4.2. *Prepoznavanje ključnih točaka*

Rad na čitanju prethodno opisanom metodom omogućit će prepoznavanje određenoga broja ključnih točaka: skup intuicija i pitanja oko kojih se može grupirati određen broj elemenata proizašlih iz čitanja, naglašavajući odnose koji ih povezuju. Od svakog člana skupine za izradu sažetka može se tražiti da napiše kratko izvješće

u kojem će istaknuti ključne točke koje je prepoznao. Metoda duhovnog razgovora može biti korisna u dijeljenju plodova individualnog rada i stvaranju konsenzusa.

4.3. Izrada teksta

Prepoznavanje ključnih točaka koje su se pojavile pomoći će u postavljanju strukture teksta sažetka. Slijedi pisanje prvog nacrt, koji će se povjeriti skupini ljudi iskusnijih u uređivačkom poslu, kako je naznačeno u br. 3.2. Taj će se nacrt doradivati zahvaljujući priložima ostalih članova radne skupine dok se zajednički ne dogovore da je bogatstvo prisutno u prikupljenim priložima primjereno zastupljeno u tekstu. Ovaj rad nema za cilj otklanjanje razlika ili umjetno usklađivanje vanjskih glasova: sukobi, napetosti i teška pitanja mogu opravdano biti prisutna kako u prikupljenim priložima, tako i među članovima radne skupine. Sinodski pristup nastojat će ustvrditi u kojem je smjeru moguće zajedno hodati razlučivanjem onoga što se čini da dolazi od Boga. Ako to nije moguće, kako su se i očitovale, napetosti se mogu naznačiti u sažetku. Konačno, može biti zanimljivo očuvati osobitosti ili smislene izričaje doslovnim navodima sudionika u sinodskom procesu ili pak iz prikupljenih materijala.

4.4. Komentari i dopune

Nakon završetka rada skupine za izradu sažetka, dobro je pronaći najprikladniji način da se tekst povjerljivo preda nekolicini osoba koje su sudjelovale u sinodskom procesu, počevši od onih koji su za njega odgovorni, kako bi se prikupile njihove povratne informacije i kako bi se mogao prilagoditi tekst tamo gdje se to čini potrebnim. Biskupska konferencija/skupština Crkava *sui iuris* ili biskupija/eparhija može se osjetiti pozvanom da živi ovu etapu vraćajući nacrt sažetka Božjem narodu kako bi se čule njegove reakcije i prijedlozi. Ovo novo savjetovanje moglo bi ojačati sažetak i postaviti temelje za njegovu kasniju provedbu. Na kraju procesa bit će potrebna urednička revizija teksta i zbog poštivanja ograničenja duljine sažetka.

4.5. Pregled procesa

U ovom trenutku može biti korisno odvojiti malo vremena za ponovno molitveno čitanje cijeloga sinodskoga procesa (uključujući etapu izrade sažetka). Plod ponovnoga čitanja može obogatiti uvodni dio sinteze (vidi 2.1.).

4.6. Potvrda i odobrenje

Prije slanja na sljedeću razinu (npr. od biskupijske/eparhijske na biskupsku konferenciju/skupštinu Crkava *sui iuris*; od biskupske konferencije/skupštine Crkava *sui iuris* na Generalno tajništvo Biskupske sinode), tekst će se morati potvrditi i odobriti prema načinima koji su definirani na početku procesa (usp. br. 3.3.). Tko god je odgovoran za konačno odobrenje, ima zadatak osigurati da odobren tekst bude rezultat autentičnoga sinodskoga procesa te da poštuje sinodski proces koji se u stvarnosti dogodio.

Za dodatne izvore i informacije o pripremi sažetaka, možete posjetiti službenu mrežnu stranicu synod.va te mrežne stranice synodresources.org i prayforthesynod.va.